

**This is an electronic reprint of the original article.
This reprint *may differ* from the original in pagination and typographic detail.**

Author(s): Lundell, Jan

Title: "Vähemmän rahaa, enemmän tulosta"

Year: 2015

Version:

Please cite the original version:

Lundell, J. (2015, 09.12.2015). "Vähemmän rahaa, enemmän tulosta". Tiedeblogi.
<https://www.jyu.fi/blogit/tiedeblogi/lundell2>

All material supplied via JYX is protected by copyright and other intellectual property rights, and duplication or sale of all or part of any of the repository collections is not permitted, except that material may be duplicated by you for your research use or educational purposes in electronic or print form. You must obtain permission for any other use. Electronic or print copies may not be offered, whether for sale or otherwise to anyone who is not an authorised user.

”Vähemmän rahaa, enemmän tulosta”

Entropia on käsite, joka yksinkertaisuudessaan kuvaa epäjärjestyksen kasvua. Joskus tosin tarkasteltavan systeemin epäjärjestys näyttää vähenevän, mutta silloin systeemin ulkopuolella täytyy epäjärjestyksen kasvaa. Monet kemialliset, luonnossa tärkeät prosessit ovat entropiakontroloituja – kuten esimerkiksi veden jäätyminen nollassa Celsius-asteessa.

Korkeakoulumaailmassa jyllää parhaillaan muutos, josta ei tiedä onko se entropiaohjattu vai ei. Välillä tuntuu, ettei. Kokonaiskuva puuttuu. On vain mantroja kuten ”Vähemmän resursseja, enemmän tulosta”. Mitä se oikeasti tarkoittaa ja onko tuo mantra utopiaa vai todellisuutta?

Olisiko nyt aika löytää järjestyneisyyttä kokonaisuudesta ja aloittaa se sieltä, missä sillä on suurin vaikutus: ihmisten tasolta. On aika osoittaa, miten ruohonjuuritasolta voidaan voittaa vaikeudet ja tehdä utopiasta totta.

Strategia tarkoittaa päämäärää, tavoitetta. Yliopiston, sen tiedekuntien ja laitosten tehtävä on tutkimus, opetus ja yhteiskunnallinen vuorovaikutus. Suomen kemian laitokset ovat jo yli vuoden kokoontuneet yhteisen pöydän ympärille keskustelemaan omista ja muiden vahvuuksista sekä vaikuttavuudesta suomalaisessa kemian kentässä. Kemian toimiala on neljännes koko Suomen viennistä.

Jyväskylän yliopiston kemian laitoksen strategia on olla omilla vahvuusalueillaan Suomen paras. Tämä tarkoittaa tutkimuksen, opetuksen ja yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen kokonaisuutta. Laitoksen strategia ei voi olla mitään muuta kuin näiden kolmen kokonaisuus.

Toimenpidesuunnitelma tarkoittaa ruohonjuuritason suunnitelmaa strategian toteuttamiseksi. Sen osatekijöitä ovat henkilöstösuunnitelma, resurssien allokointi, tasapuolinen vahvuusalueiden tuki, hyvä työympäristö sekä opiskelijoista ja työllistymisestä huolehtiminen. Kemian laitoksella vuonna 2009 laadittua suunnitelmaa on toteutettu täysimääräisesti – kaikki, mitä haluttiin, on pystytty toteuttamaan, ja vähän enemmänkin.

Resurssit, siis perusrahoitus, on laitoksella vähentynyt satoja tuhansia euroja viimeisen viiden vuoden aikana. Kemiassa resursseja ovat myös laitteet ja laboratoriot – ja osaava henkilöstö. Itse asiassa henkilöstön osaamisen ja taitavuuden ansiosta laitoksen todelliset resurssit ovat lisääntyneet. Onnistuneen rekrytointipolitiikan ansiosta pääoma sen kuin kasvaa.

Tulos on se mikä jää viivan alle vuoden lopussa. Tulosta ovat myös osaamisen kehittyminen, uudet ideat, uudet opetusmenetelmät ja oppimisympäristöt, yhteenkuuluvuuden tunne ja toisten tukeminen. Kemian laitoksella strategiset valinnat ja vanhoista raja-aidoista luopuminen ovat tuottaneet uusia tutkimusavauksia ja ideoita, yhteistyötä ja innostusta.

Kemian laitoksella 1+1=3

Pelkän rahan tuijottaminen on turmiollista, sillä laitoksen henkilöstö ja infrastruktuuri luovat tulevaisuuden. Raha on vain väline, joka mahdollistaa laitoksen vahvuuksien aloilla ”akateemisen vapauden” innostua uuden löytämisestä ja yhdessä yrittämisestä. Nykyisin se tarkoittaa yhteisön akateemista vapautta ja yhteenkuuluvuutta. Me emme ole vain joukko minä-persoonia. Taitavien on pelattava yhteen. Siksi kemian laitoksella 1+1=3.

Tulosta ovat myös mitattavat asiat. Tutkintojen ja julkaisujen määrät sekä impaktit, 55 opintopistettä suorittavat vuodessa, maistereiden ja tohtoreiden työllistymiset ovat kaikki välttämättömiä mittareita, jotta laitoksen ulkopuoliset voivat perustella toimiaan.

Laitoksen sisällä mittareita ovat yhteishenki, yhteiset tavoitteet, yhdessä tekeminen, sivistäminen, toisten auttaminen, innostaminen. Yhteistyöllä huipulle sekä Laatua ja liikettä – strategiasloganit ovat muuttuneet todeksi: yhteiseksi, yhdessä muokatuksi tavoitteeksi, jossa jokaisella on oma paikkansa ja osaamisensa. Osaava henkilöstö on menestyksen salaisuus.

Miten sitten entropian on käynyt? Laitoksella se näyttäisi pienentyneen. Yhteen hiileen puhaltaminen tuottaa yhteisiä näkemyksiä, yhteisiä päätöksiä ja yhteistyötä. Mutta onko kemian laitos poikkeus, joka vahvistaa säännön – pienemmillä resursseilla saadaan parempaa tulosta? Toivottavasti laitos on se esimerkki, joka tarjoaa uuden näkökulman vellovaan talouskeskusteluun. Jos asioita voi muuttaa nopeasti ja tehokkaasti laitostasolla, voidaan niin tehdä yliopistotasollakin.

Jyväskylän yliopisto on aina ollut dynaaminen edelläkävijä. Se voi olla sitä nytkin. Yhteistyöllä ja yhteisellä näkemyksellä Jyväskylän yliopisto voi edetä kohti valoisampaa tulevaisuutta. Entropiaa tai ei, pienet asiat luovat kokonaisuuden. Myös esimerkin voima on suuri.

Mitä kemian laitos on vuonna 2020? Se on Suomen johtava kemian laitos, yhteiskunnallisesti haluttu osaaja ja yhteistyökumppani, laadukas ja innostava opiskelupaikka. Se on elinvoimainen kemian tutkimus- ja koulutuskeskus, joka vastaa kansalliseen kemian osaajien tarpeeseen ja innostaa opettamaan ja oppimaan kemiaa. Täällä ihmisten on hyvä olla.

Jan Lundell, professori, kemian laitos